

La dansa d'Arenys

Arenys de Mar

Ubicació

Comarca: Maresme
Lloc/Adreça: Arenys de Mar

Coordenades:

Latitud: 41.583819478059
Longitud: 2.5472939014435
UTM Est (X): 462264
UTM Nord (Y): 4603669

Classificació

Número de fitxa 08006 - 403
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Música i dansa
Estil / època: Modern Contemporani
Segle XVII-XX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Número inventari IPCIDV-4-0041
Generalitat i altres inventaris
Accés Obert
Ús actual: Social
Titularitat Pública
Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dv., 21/04/2023 - 10:11

Descripció

La Dansa d'Arenys és el tradicional ball de plaça que es ballava ja al segle XVIII durant les enramades de la vuitena de Corpus. És un ball pla que es balla per la diada de Sant Roc, el 16 d'agost, des de l'any 1953, a la Riera, davant l'edifici del Xifré. El seu desenvolupament ens l'explica Raimon Casal, a la fitxa de l'Inventari de danses vives de Catalunya (2016):

"La Dansa és ballada per 1 parella de capdansers i 12 parelles. La primera part consisteix en l'oferiment que fan els balladors del ram a la seva balladora, fent-ho primer la parella capdansera i continuant la resta de parelles. Acaben fent un passeig per quedar tots col·locats en una rotllana de cara en fora (en aquest moment un grup de nenes recullen els rams de les balladores).

La segona part es balla en un cercle no tancat, fent bolangera a dreta i esquerra, fent i desfent cargols, per acabar en dues rotllanes concèntriques amb les dones a la part de dins i els homes a la de fora.

A continuació les parelles canvien de posició per fer uns moviments d'espolsada amb una altra parella i retornant a la seva posició original. Altre cop bolangera a dreta i esquerra per acabar les dones formant una rotllana de cara a fora. Mentre les dones fan un punt pla de costat, els homes caminant es desplacen per anar a l'interior de la rotllana. Acció que serà imitada per les dones seguidament, i després d'uns puntejos a lloc, les parelles tornaran a ajuntar-se quedant unes darrera les altres, i mitjançant uns ponts i una cadena, tornen a formar dues rotllanes concèntriques amb les dones a la part de dins i els homes a la de fora.

Tot seguit, fent un ball pla, les parelles fan diverses figures: punt pla de cara a la parella, volta, balancejos agafats de mans, punt de galop cara a la parella. Acaba aquesta part amb una bolangera i al final d'aquesta totes les parelles encarades de cara al públic per saludar.

Per acabar la Dansa, les parelles realitzen un passeig similar al de l'entrada en el que els homes tornen a obsequiar les balladores amb el ram. Acaben tots saludant al públic".

L'acompanyament musical és de cobla.

Observacions:

Pel que fa al vestuari, les dones porten faldilla i cosset de brocat blanc, davantal de color negre, mantellina blanca, mitges blanques i sabates negres; agulla de pit per aguantar la mantellina i camafeu al coll. La capdansera porta el vestit de color fosc i el davantal blanc. Els homes porten calces i gec de color fosc, camisa blanca, faixa, mitges i llacet al coll negres, i sabates. El capdanser porta el vestit negre i la faixa i les mitges de color gris.

Les flors són símbol d'ofrena al poble en la persona de l'alcalde/alcaldessa. L'ofrena és representada per la primera parella. Evoca el galanteig dels homes vers la seva parella, a la que acompanyen i li ofereixen flors. La coreografia presenta les noies agafades de les mans. Com diu López (2015), és una dansa plàcida, en què es cospa el suau balanceig de les ones del mar en la figura del cargol, en contrapunt a les alegres i variades evolucions iniciades pel capdanser.

Història

Ja es ballava des del segle XVII a Arenys de Mar, dins de les festes de les Enramades. El ballava tothom, grans i petits, ja que era un ball de carrer i així es va anar fent fins a finals del segle XIX.

L'any 1910, l'Esbart català de Dansaires la incorpora en una actuació per les festes patronals de Sant Zenon (Pilar López, 2015).

L'any 1916, el musicòleg Xavier Maimí, tement per la pèrdua de la Dansa, feu un recull del que havia quedat.

El 22 de setembre de 1946, l'Esbart Maragall feu la seva primera actuació al Camp d'Esports Municipal. Amb la seva inquietud per aprendre, els seus directors Marcel·lí Vila i Manuel Cubeles, i la col·laboració dels mestres Lluís Moreno i Joaquim Serra, van treballar molt activament en la reconstrucció i recuperació de la Dansa d'Arenys (l'antic Ball de Plaça). Primer, buscant en el record de la gent gran la coreografia de la dansa perduda, i també preparar una nova instrumentació per a cobla a partir de les partitures del mestre Xavier Maimí. També amb l'ajut dels reculls realitzats anteriorment per Aureli Capmany (1910), Xavier Miami (1916 i 1923), Pere Màrtir Puig i Estapé.

El 10 de juliol de 1949, s'estrena dins el Festival de Danses Catalanes, la segona part del qual estava constituït per la Dansa d'Arenys de Mar. La partitura per a dues cobles, composta pel mestre Joaquim Serra, va ser lliurada per Salvador Millet, President de l'Esbart Verdaguer, al President de l'Esbart Maragall d'Arenys de Mar, Sr. Marcel·lí Vila.

A partir de l'any 1950 es balla cada 16 d'agost, festivitat de Sant Roc, a la sortida de l'Ofici.

A partir del 2020 el Patronat de Sant Roc organitza la Dansa d'Arenys, després dels acords amb el grup organitzador de la Dansa i l'Esbart Maragall.

Bibliografia

AMADESS, Joan (1987) *Costumari català. El curs de l'any*. Vol. II, pp. 296.

CASALS, Raimon (2016). La dansa d'Arenys de Mar; dins *l'Inventari de danses vives de Catalunya*.

LÓPEZ i ARCOS, Pilar (2015). La dansa d'Arenys de Mar; dins *Balls i danses del Maresme*. Guia de recursos de les biblioteques municipals del maresme; pp. 9.

Enllaços d'interès:

[Sant Roc 2012](#)

[Inventari de danses vives de Catalunya](#)

